

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 68 Din 15.02.2023

Dosar nr.: 2A/2022

Autosesizarea C.N.C.D. nr.: 2370/31.03.2022

Partea reclamată: - profesor disciplină informatică

Obiect: comportament violent și discriminatoriu la adresa elevilor de etnie

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

Cătălina Olteanu – membru al Colegiului director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, cu adresa în mun. București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1, adresă de e-mail: support@cncd.ro

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

II. Procedura de citare

3. Prin Rezoluția înregistrată sub nr. 15/04.04.2022, titularul dosarului - membru în Colegiu Director a decis efectuarea unei investigații la fața locului, conform prevederilor art. 20 alin. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată *{“Acțiunea de investigare întreprinsă de Colegiul director se desfășoară la sediul instituției sau în alt loc stabilit de acesta.”}*

4. Investigația la fața locului s-a desfășurat în data de 11.04.2022.

5. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

6. Prin adresa înregistrată sub nr. 8068/09.11.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 05.12.2022.

7. Procedură legal îndeplinită.

8. La termenul de audieri partea reclamată a fost absentă.

9. Partea reclamată a depus un punct de vedere, înregistrat sub nr. 8751/05.12.2022, însoțit de anexe.

10. La dosarul cauzei se depun următoarele înscrisuri: e-mail din partea A.V. - coprezentator Acces Direct Antena Stars de solicitare autosesizare; articol presa online.

III. Susținerile părților, conform obiectului dosarului

Sușinerile Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

11. În cuprinsul autosesizării înregistrată sub nr. 2370/31.03.2022 Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării menționează că obiectul dosarului nr. 2A/2022 îl reprezintă un posibil comportament discriminatoriu al unui profesor față de elevii de etnie romă.

12. Se reține faptul că în presă au apărut articole în care se susține că elevii Liceului "Spiru Haret" din Târgoviște și ai Școlii Gimnaziale "Prof. Paul Bănică" din Târgoviște sunt „terorizați” de profesoara de informatică, care are un comportament violent și discriminatoriu mai ales cu copiii de etnie (unii dintre aceștia fiind jigniți și puși să șteargă holurile școlii cu mopul, în prezența celorlalți copii); se mai susține faptul că mama unei eleve (, elevă în casa a VII-a B) a încercat o mediere a conflictului cu partea reclamată, directorul școlii convocând o ședință de mediere, însă cadrul didactic refuzând să participe (mai mult, la ieșirea din școală, profesoara ar fi adresat părinților elevei cuvinte jignitoare (*"Fir-ați ai dracu de țigani!"*.)

Sușinerile părții reclamate

13. Prin punctul de vedere înregistrat cu nr. 8751/05.12.2022, partea reclamată susține următoarele:

- programa școlară cuprinde, pentru disciplina Tehnologia Informației și a Comunicațiilor, o parte însemnată de conținuturi de nivel teoretic (fiind o disciplină de cultură generală care conduce la formarea unor competențe cheie de nivel european);
- în perioada februarie-martie, anul 2022, în unitatea școlară „Liceul Tehnologic Spiru Haret” Târgoviște, un grup de elevi de clasa a IX-a, nivel de studiu învățământ profesional (, precum și alți 7 sau 8 elevi) a perturbat în mod voit și în mod repetat orele de studiu la disciplina pe care o predă; motivul invocat inițial de către respectivii elevi a fost acela că, din pricina situației pandemice din acea perioadă, nu au putut studia disciplina folosind și calculatoare;
- comportamentul și limbajul adoptat de către elevi a fost nu numai impropriu statutului de elev, ci în anumite situații a fost agresiv, vulgar, chiar violent (ex. afirmația elevei: „*vezi, fă, ca ești murdară de marker pe îmbrăcăminte*”, afirmație făcută în timpul uneia dintre orele de curs, în timp ce s-a ridicat în picioare pentru a putea fi și văzută, nu numai auzită de către ceilalți elevi prezenți în clasă);
- a semnalat situațiile sus-menționate atât conducerii unității școlare cât și profesorului diriginte al clasei, pentru luarea măsurilor în baza prevederilor legislației școlare aplicabile în domeniu;
- în aceasta perioadă (în primele 3-5 săptămâni din perioada amintită) în care i-a fost deranjată fiecare dintre orele de curs la disciplina pe care o predă, aceiași elevi au provocat un lanț de incidente în care au agresat alți elevi ai școlii, implicând și familii sau cunoscuți ai acestora, unul dintre incidente soldându-se cu plecarea din școală, prin transfer, a uneia dintre elevele agresate; din acest motiv, după ce a semnalat verbal, atât conducerii unității școlare cât și profesorului diriginte, aceste perturbări repetate ale orei de informatică și comportamentul agresiv al elevilor (pentru demararea demersurilor privind sancționarea comportamentului acestora), a întâmpinat un alt incident descris în continuare;

- într-una din zilele în care a avut ore la Liceul Tehnologic Spiru Haret" Târgoviște, părintele elevei a așteptat-o, la terminarea programului, la ieșirea din școală și, extrem de agresiv, i-a solicitat să îi spună ce are cu fiica sa; deși i-a spus cât se poate de calm și politicos că nu are nimic cu nici unul dintre elevi și că în fiecare săptămâna profesorul diriginte are prevăzută o oră special dedicată discuțiilor cu părinții elevilor clasei, oră în care pot discuta situația fiicei sale, părintele elevei a pretins explicații chiar în acel loc și chiar în acel moment, amenințând că va face reclamații (crezând că este îndreptățit să fie agresiv și verbal și ca atitudine și să primească informații despre elev în afara unitatii școlare, în condițiile în care i-a specificat clar că nu este de acord să discute chestiuni profesionale în stradă);
- întrucât atitudinea și limbajul adoptat de către aceasta persoană () au fost deosebit de agresive, a cerut portarului unității de învățământ să solicite sprijinul gardianului școlii, respectiv agenților poliției de proximitate care au responsabilitatea de supraveghere a spațiului din proximitatea unitatii școlare; după ce a făcut această solicitare, părintele recalcitrant a părăsit proximitatea unitatii școlare, proferând pe mai departe amenințări la adresa sa;
- întrucât elevii care i-au perturbat orele de curs i-au adus și insulte și amenințări, iar unitatea școlară a ignorat situațiile semnalate și după ce pe parcursul câtorva săptămâni a notat observații privind comportamentul elevilor implicați în catalogul clasei, fiind ignorate și acestea, a semnalat toate aceste incidente poliției în cadrul unei audiențe solicitate comandantului I.P.J. Dâmbovița; în aceasta situație, unitatea școlară a găsit de cuviință să întrunească o ședință cu părinții, în care dumneaei fie aceea care să dea explicații cu privire la comportamentul elevilor (astfel cum a fost anunțată); întrucât acest demers contravine prevederilor unității școlare (care stipulează că fiecare situație se discută în mod individual cu fiecare părinte, eventual și în prezenta elevului, împreună cu profesorul diriginte) și considerând că nu se poate îndrepta comportamentul elevilor agresivi în cadrul unei ședinței cu părinții în care situația s-ar putea amplifica prin înlesnirea unui cadru adecvat discuțiilor neprincipiale, nu a luat parte la acea ședință cu părinții (având în același interval de timp o ședință cu părinții elevilor clasei al cărei diriginte a fost în anul școlar respectiv, situație cunoscuta de către unitatea școlară);
- după ședința sus-menționată a întrebat profesorul diriginte dacă a discutat cu fiecare dintre părinții elevilor recalcitranți și dacă a notat aceste discuții în caietul dirigintelui, consemnare semnată atât de părinte cât și de profesorul diriginte, în conformitate cu prevederile legislației școlare care reglementează activitatea profesorului diriginte; răspunsul primit de la dirigintele clasei a fost că aceștia (părinții) nu au dorit să vină la școală pentru a-și îndeplini îndatorirea de a ține legătura cu unitatea școlară, motiv pentru care discuțiile au avut loc numai telefonic și nu există întâlniri notate în caietul dirigintelui
- în aceeași perioadă, tipul acesta de incidente au apărut și într-o alta unitate școlară (Școala Gimnazială „Profesor Paul Bănică” din Targoviste), tot la orele sale, prin perurbarea în mod semnificativ a activității sale la clasă;
- în anul școlar 2021-2022, catedra sa didactica a fost fractionată între mai multe unități școlare - dintre care numai în cele două unități sus-menționate au avut loc acest tip de incidente, acestea aflându-se în apropiere una de cealaltă, iar elevii din grupul de elevi

recalcitranți locuind în aceleași perimetru (bloc, stradă, scară) cu elevii din școala în care același tip de incidente s-au produs ceva mai târziu;

- elevii recalcitranți, interpretând lipsa de reacție a Liceului Tehnologic „Spiru Haret” Târgoviște ca o încurajare a comportamentului lor agresiv/violent și găsind ca nu au primit satisfacția care credeau că li se cuvine prin faptul că, neprezentându-se la acea ședință cu părinții, nu a dat curs unor discuții lipsite de principialitate, precum și ca răzbunare pentru că a semnalat comportamentul lor cu solicitarea de a se lua măsurile care se impun, au găsit un alt mod de perturba orele de curs la disciplina pe care o predă; situația a fost generată de recomandarea sa adresată elevilor de a nu mai folosi marker permanent pe tabla magnetică (neputând fi ușor de șters) și de a ruga una dintre femeile de serviciu să le curețe tabla magnetică de markerul permanent, eventual cu anumite soluții de sters, în una dintre recreații, pentru ca aceasta să poată fi folosită la celelalte ore de curs, după încercarea sa nereușită de a șterge respectivul marker la ora de informatică; folosindu-se de această discuție purtată numai cu elevii care încercau, în pofida perturbărilor și a dezordinii create în mod voit de grupul de elevi recalcitranți, să fie atenți și să își ia notițe, în următoarea oră de curs (din aceeași zi) grupul de elevi recalcitranți, absenți la începutul orei, au apărut către finalul acesteia, dând buzna în clasă și peste dumneai (în sens propriu), chiar în dreptul catedrei, cu o galeată și un mop, pretinzând că le ceruse să facă curățenie în clasă; întrucât nu se pusese problema să facă elevii curățenie și fiind îmbrăncită de două dintre eleve (), le-a cerut celor care nu doreau să ia parte la oră să părăsească sala de curs și să ducă obiectele de curățenie la locul lor, însă respectivii elevi nu s-au conformat solicitărilor sale; în schimb au solicitat să fie evaluați preferențial, adică să primească note fara să fie ascultați, dar note mari, așa cum primeau elevi, care au învățat și au știut subiectele; după ce a comunicat respectivilor elevi în ce mod pot fi evaluați, una dintre eleve a amenințat-o că o reclamă pentru că nu a dorit să ii dea notă mare fiindcă este „țigancă”, expresie însoțită și de o mimică și o gesticulație la limita obscenității; având în vedere că respectiva elevă nu era pregătită pentru oră, neavând nici caiet pentru notițe și nici vreun tip de cunoștințe (cum ar fi titlul lecției de zi), nu i-a evaluat activitatea, iar a acesta și-a înnoit amenințările, afirmând că „știe” ea că acesta este motivul pentru care nu i se dă nota (mare), deși nu au existat nici un fel de discuții în acest sens despre etnie, ci numai despre modul în care activitatea la clasa a elevilor poate fi evaluată;

- luând act de convingerea unora dintre elevii recalcitranți precum că, „fiind țigani”, li se cuvine un mod de evaluare preferențial (conform afirmației elevei, întărită de comentariile celorlalți elevi din grupul de elevi recalcitranți, în cor), a căutat să afle dacă în cele două unități școlare sunt elevi cu o alta etnie, indiferent care este aceea, ocazie cu care a aflat că nu există, cel puțin declarativ, elevi care au o altă etnie; astfel, în ceea ce o privește eleva, în lipsa unor informații oficiale, s-ar fi putut lua în considerare că aceasta avea oarecare semnalmente care eventual (dar nu în mod obligatoriu) să denote apartenența la o altă etnie (ex. un anume tip de vestimentație, elemente de vocabular limbaj - proprii sau imitate, eventual oarecare trăsături pigmentare, care de asemenea puteau fi naturale ori dobândite), însă întrucât comportamentul, vocabularul și limbajul adoptat în cadrul orelor de curs și nu apartenența la o etnie sau o alta intră sub incidența reglementărilor

regulamentului școlar și al statutului elevilor, nu a avut motive și timpul necesar să aibă acest tip de discuții în cadrul orelor de curs;

- după respectivul incident, a solicitat unitatii școlare încă o dată aplicarea prevederilor regulamentului școlar și a statutului elevilor, pentru sancționarea acestui tip de comportament, lucru care nici în aceasta situație nu s-a întâmplat;

- acest tip de incidente au apărut tot mai des și în Școala Gimnazială „Profesor Paul Bănică” Târgoviște, aflată în apropierea cealalte unități școlare, fiind implicat un grup de elevi din clasa a VII-a B - rude sau cunoscuți cu elevii recalcitranți din liceu, incidente față de care unitatea școlară a avut aceeași lipsă de reacție, din perspectiva normativelor școlare, ca și în primul caz; în această situație, Horvat Larisa Antonia, mama elevei Stroe Cristina Ionela de la clasa a VII a-B (eleva care adoptase pe parcursul mai multora dintre orele sale de informatică aceeași atitudine și limbaj ca și elevele din grupul din liceu, instigând în mod permanent și alți elevi din clasă să perturbe ora), locuind pe aceeași stradă, în același bloc și pe același palier cu părintele elevei, a adoptat același comportament cu acesta, așteptând-o, tot la final de program, în unitatea școlară și solicitând „explicații” pe un ton și cu o atitudine agresivă, fiind însoțită de un bărbat legat de care pretindea că este tatăl elevei, dar pe care dumneaei l-a recunoscut ca fiind părintele recalcitrant, care îi adresase amenințări în cealaltă unitate școlară; astfel, la fel ca în prima situație, i-a comunicat respectivei doamne să discute despre situația fiicei sale cu profesorul diriginte în cadrul uneia dintre orele săptămânale de discuții cu părinții, eventual și cu participarea dumneaei, însă aceasta a început să o amenințe că va face reclamații împotriva sa, precum și să profereze tot felul de lucruri pe care nu a stat să le asculte, pe un ton ridicat; a continuat să strige după dumneaei, în timp ce se îndepărta de perimetrul unității școlare, până când s-a îndepărtat suficient de unitatea școlară încât să creadă că nu o mai poate auzi;

- cele două unități școlare nu au sancționat în nici un mod comportamentul elevilor susmenționați sau agresiunea/violența, injuriile și invectivele îndreptate împotriva cadrelor didactice și a restului personalului școlii, facilitând apariția pe mai departe a unor astfel de comportamente (care perturbă activitatea didactică și aduc prejudicii atât unității școlare și cadrelor didactice cât și elevilor care devin și ei victime);

- situațiile descrise mai sus i-au adus grave prejudicii de imagine publică, ținând cont și de pregătirea sa profesională (gradul didactic I în cariera didactică, masterat și doctorat în domeniul disciplinei pe care o predă, vechimea în activitate la catedra de aproape 25 de ani), imaginea sa fiind afectată de aceste minciuni sfruntate vehiculate în scopul negocierii unor note/evaluări “pentru bursă ori pentru un elev premiant ori pentru un elev de nota 10” (note și evaluări pentru care elevii nu sunt dispuși să își îndeplinească atribuțiile care le revin conform statutului de elev sau să respecte regulile de comportament din unitatea școlară);

- din aceste motive, părinții agresivi care au proferat amenințări la adresa sa au fost și protagoniștii unui reportaj care a fost difuzat de către unul dintre posturile de televiziune, post care, fără să verifice veridicitatea informațiilor primite și fără să țină cont că acest tip de informații cu privire la situația școlară a unui elev, inclusiv problemele comportamentale, nu pot fi făcute nici publice și nici discutate în orice mod, a prezentat adevărată o situație în totalitate lipsită de suport real și denaturată în mod deliberat;

- în ceea ce privește faptele semnalate C.N.C.D. de către o persoană numita, persoană care nu numai că nu o cunoaște și nu îi cunoaște nici activitatea și nivelul de pregătire profesională, dar nici nu a fost prezentă în unitatea școlară, acestea sunt de fapt afirmațiile mincinoase ale unor elevi și ale părinților acestora, preluate de către această persoană; acest, cel puțin din punctul de vedere al profesiei sale, avea obligația să verifice pe cale legală informațiile respective înainte de face afirmații defăimătoare la adresa sa;
- motivele acestor oameni de a profera insulte de acest fel și a aduce astfel de defăimări reies foarte clar din situația școlară a elevilor în discuție și rezultatele la învățătură ale acestora.

14. Raportul de investigație C.N.C.D. nr. 16/2022

În vederea soluționării sesizării înregistrate cu nr. 2370/31.03.2022 și pentru atingerea obiectivelor controlului, echipa de investigație a C.N.C.D. s-a deplasat în municipiul Târgoviște, în data de 11.04.2022. La sediul Liceului Tehnologic „Spiru Haret”, reprezentanții C.N.C.D. au purtat discuții cu următoarele persoane:– profesor informatică și parte reclamată;– director.

Referitor la situația de la Liceul Tehnologic „Spiru Haret”, a susținut că acuzațiile de discriminare vehiculate în mass-media cu privire la persoana domniei sale nu sunt adevărate.

De asemenea, ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., a susținut următoarele:

- elevii sunt lăsați de capul lor și de multe ori la ore se creează o isterie;
- există situații în care, în timpul orei, elevii clasei a IX-a depășesc orice limită de bun simț, huiduie, acuzând-o chiar de faptul că ar fi analfabetă;
- elevii clasei a IX-a, pe lângă faptul că sunt obraznici, au amenințat-o că vor aduce cetățeni de etnie romă în cadrul orei de curs care să o agrezeze fizic; despre această situație a anunțat conducerea și paza școlii; de asemenea, a făcut o plângere la poliție pentru amenințări, îndreptată împotriva elevilor și a unui părinte ();
- fiica lui, , împreună cu o colegă, este cea care a venit cu mopul în clasă;
- în urma scandalului din presă, s-a făcut inspecție la școală din partea I.S.J. Dâmbovița; a aflat despre respectiva autosesizare cu ocazia unei deplasări a dumneaei la ISJ Dâmbovița (pentru a discuta o situație legată de o fetiță aflată în plasament care era agresată de niște colege), ocazie cu care inspectorul general i-a pus întrebări legate despre problema apărută la Liceul Tehnologic „Spiru Haret”; ulterior, a venit o brigadă de la I.S.J. Dâmbovița ca să asiste la ora sa și să vadă cum predă, situație în care s-a simțit jignită pe motiv că mai repede sunt crezuți niște copii care spun ce vor decât dumneaei ca profesor; de asemenea, directoarea liceului a venit la ora sa de la clasa a IX-a profesional pentru a asista la predare, însă elevii implicați în incidentul cu mopul nu au fost la oră; având în vedere că directorul școlii a intrat de mai multe ori la ora sa pentru a asista, consideră că situația îi aduce un prejudiciu de imagine (a solicitat inclusiv documentele întocmite pentru a avea o imagine mai clară a situației)

- situația prezentată de mass-media ca fiind discriminare la Școala Gimnazială „Prof. Paul Bănică” nu este conformă cu realitatea întrucât nu a adresat cuvinte jignitoare cu privire la etnia romă nici elevilor și nici părinților acestora.

De asemenea, a mai susținut următoarele:

- „punctul cel mai nevroalgie” care creează disensiuni între dumeaiei și elevii certați cu disciplina îl reprezintă solicitarea sa de a pune telefoanele mobile pe o anumită bancă (aceștia nu vor să se conformeze); în legătură cu acest aspect, a trebuit să sesizeze gardienii școlii și într-o ocazie poliția, pentru a-i „potoli”;

- în momentul în care i-a rugat pe elevi să pună telefoanele într-un anumit loc pentru a nu fi folosite în timpul orei de informatică, s-a creat o stare de nemulțumire în colectivul clasei a VII-a B; unii dintre elevi s-au plâns părinților, iar mama elevei () a înaintat o plângere către conducerea școlii, susținând că fiica sa este discriminată de dumeaiei;

- eleva are un comportament neadecvat la orele de informatică, inclusiv „se trezește vorbind la pertu”, iar în urma nenumăratelor atenționări nu și-a schimbat comportamentul;

- (părintele unei eleve de la Liceul Tehnologic „Spiru Haret”) a venit împreună cu la Școala Gimnazială „Bănică”, abordând-o la poartă pentru discuții, însă prezentându-se ca fiind părinții altor copii; în respectiva situație, le-a spus că este dispusă să discute despre elevii săi doar într-un cadru organizat (explicându-le că în școală există o procedură potrivit căreia orice situație se discută de către părinte mai întâi cu diriginta și directorul); ca urmare a refuzului său, aceștia au strigat după dumeaiei „Lasă că-ți arătăm noi!”; după două săptămâni, a venit din nou la școală cu ca să îi reproșeze că îi jignește pe copii, susținând că în oră elevii pot să facă ce vor, situație în care a apelat din nou la gardienii școlii; ulterior acestui incident, a mers la Inspectoratul Școlar Dâmbovița pentru a discuta evenimentul, iar ulterior copiii au început să-i reproșeze că „are pile la inspectorat”;

- o parte din vină pentru escaladarea conflictului cu părinții o poartă dirigintii claselor pentru că nu au știut să gestioneze relația profesor-elevi-părinți;

- referitor la modul său de notare a cunoștințelor elevilor, evaluarea începe de la caietul de notițe, caiet căruia îi dă importanță pentru a-i face pe elevii conștienți că trebuie să își noteze informațiile predate de dumeaiei; cu toate acestea, mulți dintre elevii săi nu învață la materia predată de dumeaiei, motiv pentru care a dat și note de „2”; deși este severă din punct de vedere al notării, discută frumos cu elevii săi, nu ridică niciodată tonul și nu îi jignește.

Ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., - directorul Liceului Tehnologic „Spiru Haret a susținut următoarele:

- predă în cadrul Liceului Tehnologic „Spiru Haret” din anul 2004, fiind unul dintre cei mai buni profesori ai unității, având gradul I didactic și doctorat; postul de bază al profesoarei (de 9 ore) este la liceu, restul orelor fiind în completare (în anul școlar curent 2021-2022, la Școala Gimnazială nr. 2 și Școala Gimnazială nr. 11);

- a fost sancționată disciplinar o singură dată, în anul școlar 2014-2015, pentru neîncheierea mediilor școlare în timpul legal, conform art. 199 din Ordinul MEN nr. 5115/2014 - privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar;

- nu a fost mutată disciplinar de la o școală la alta;

- informațiile rostogolite în presă cu privire la existența unor fapte de discriminare în cadrul Liceului Tehnologic „Spiru Haret” nu sunt adevărate întrucât elevii ai unității școlare de etnie romă nu au fost puși să ștergă holurile cu mopul în prezența altor colegi;

- la învățământul sanitar special, clasa a IX-a, s-a scris pe tablă cu marker permanent, iar prof. a cerut elevilor să ștergă tabla; ca urmare, după ce a început ora de informatică, 7 elevi au ieșit din clasă și s-au întors cu mop și găleată; profesoara a dat afară pe eleva care avea mopul () și a închis ușa clasei; 4 elevi au reclamat că au fost bruscați (), iar ulterior au recunoscut că profesoara doar a luat-o de umeri și a dat-o afară pe, nu și că a bruscat-o;

- legat de incidentul cu mopul, s-a căutat înregistrarea video, putând fi observat din imagini cum eleva făcea gesturi cu coada de mătură (întrucât pe scara profesorilor nu există sistem de monitorizare video, pe camerele de luat vederi s-a putut vedea foarte puțin din cele petrecute);

- cu privire la incidentul mai sus menționat s-a autosesizat I.P.J. Dâmbovița, astfel că în data de 04.04.2022 trei inspectori (de management, de sector și specialitate) au venit la liceu pentru discuții; în data de 07.04.2022 inspectorul de specialitate și de management au făcut asistență neanunțată la ora prof.; de asemenea, la nivelul liceului s-a declanșat o cercetare disciplinară cu privire la comportamentul prof., raportul fiind în curs de finalizare;

- este eleva Liceului Tehnologic „Spiru Haret”, iar la ora de informatică o are profesoară pe; eleva are note de „3” și „4” la materia „Informatică”; de asemenea, profesoara de informatică i-a anulat o notă acestei eleve; cu privire la incidentul cu mopul, eleva nu a susținut niciodată că profesoara de informatică a „urlat” la ea;

- părintele a depus o sesizare la liceu prin care a cerut să i se comunice motivul pentru care s-a anulat o notă a fiicei sale la materia „Informatică”, precum și motivul pentru care profesoara de informatică nu a dorit să stea de vorbă cu dumealui (situație legată de care părintele ar deține o înregistrare video făcută la poarta liceului), sesizare la care a primit răspuns;

- în ceea ce privește susținerile părintelui vehiculate în presă cu privire la incidentul cu mopul, acestea nu sunt adevărate; nu este adevărat nici că nu a fost permis de conducerea școlii la discuții și nici că acesta i-ar fi cerut înregistrările din ziua incidentului; mai mult decât atât, sistemul de supraveghere nu poate fi verificat decât de director și informatician pentru că în acest caz nu era vorba doar de fiica dumealui (mai multe elevi fiind implicate); în luna ianuarie 2022, părintele a mers la inspectorul școlar, căruia i-a precizat că a discutat cu directorul liceului cu privire la incidentul cu mopul; în această privință, dumealui a discutat telefonic cu respectivul inspector școlar, infirmându-i această informație;

- în data de 31.03.2022 a asistat la ora de informatică a prof., constatând că doi dintre elevii () au întârziat și nu au avut un comportament civilizată; cu toate acestea, ora s-a desfășurat fără probleme, cadrul didactic reușind să gestioneze micile ieșiri ale elevilor, iar calificativul dat profesoarei pentru desfășurarea orei a fost „Foarte bine”.

În continuarea verificărilor, echipa de investigație s-a deplasat la Școala Gimnazială “Prof. Paul Bănică”, unde a purtat discuții cu următoarele persoane: - părintele elevei; - dirigintele clasei a VII-a B; - agent pază; - director; - părintele elevului.

Ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., a susținut următoarele: este mama elevei, din clasa a VII-a B de la Școala Gimnazială „Prof. Paul Bănică”; este primul an școlar când fiica sa o are profesoară pe; fiind nemulțumită de notele pe care le-a acordat fiicei sale la disciplina „Informatică”, precum și de faptul că profesoara a folosit un limbaj nepotrivit la adresa fiicei sale (numind-o „mahalagioaică”, „curvă”, „dobitoacă”), a încercat să poarte o discuție cu aceasta la școală, pe hol, pentru a afla de ce dorește să o lase corigentă pe fiica sa; nu a dat curs solicitării sale, spunând că „nu stă de vorbă cu țigani”, martor fiind agentul de pază al școlii; de față cu directorul unității -, i-a spus fiicei sale „să stea jos, că dă cu ea de pământ”; anterior informațiilor care au apărut în presă, a discutat cu un vecin a cărei fată învață la liceul „Spiru Haret” (care a informat-o că a depus o plângere la inspectoratul școlar împotriva profesoarei de informatică), vecin care a chemat-o în fața blocului să-și spună punctul de vedere unei ziariste.

La finalul discuției cu membrii echipei de investigație a declarat că nu dorește continuarea cercetărilor pe marginea situației detaliate de mass-media și nici sancționarea prof., considerând că este în beneficiul tuturor părților implicate ca situația prezentată să se rezolve pe cale amiabilă.

Ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., a susținut următoarele: este angajat al Școlii Gimnaziale „Prof. Paul Bănică” în funcția de agent de securitate; într-o zi din luna februarie anul 2022, fiind de serviciu în zona holului din fața cancelariei, a surprins o scurtă discuție între și, discuție în care prima i-a spus celei de-a doua „*nu am ce să discut cu dumneavoastră*”, acestea fiind singurele cuvinte pe care le-a adresat lui în prezența sa.

Ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., a susținut următoarele: este profesor de matematică și dirigintele clasei a VII-a B din Școala Gimnazială „Prof. Paul Bănică”; în prezența sa nu i-a adresat cuvinte jignitoare d-nei; există un grup de Whastapp unde părinții comunică orice problemă întâmpinată de elevi, grup pe care nu s-au sesizat chestiuni legate de discriminare; într-adevăr, pe acest grup de Whstaspp au fost și discuții între părinți, însă cei mai înflăcărați dintre ei nu venit la ședința cu părinții; în cadrul ședințelor cu părinții, aceștia s-au plâns cu privire la notele mici ale elevilor la disciplina informatică, fără a se face vreo referire la etnia romă (în cadrul ședinței, unul dintre părinți a susținut că fiica sa a lăsat telefonul deschis în dulap pe modul „înregistrare” în timpul orei de informatică); a încercat să facă o mediere între profesorul de informatică și părinți, aceștia din urmă înțelegând că nu este doar responsabilă pentru notele mici acordate elevilor, fiind vorba în aceeași măsură de nivelul de pregătire al elevilor; în legătură cu procesul verbal al întâlnirii dintre directorul unității, dumnealui și părinții elevei din data de 28.03.2022, a susținut că profesoara de informatică i-ar fi spus „*Fir-ați ai dracu’ de țigani!*” în momentul în care a încercat să o abordeze pentru o discuție pe marginea notelor mici și a jignirilor adresate fiicei sale; această relatare a fost consemnată întocmai în procesul verbal al întâlnirii, fără a constitui o certitudine, în lipsa altei confirmări.

Ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., a susținut următoarele: este directorul Școlii Gimnaziale „Prof. Paul Bănică”; în ceea ce privește conflictul iscat între mama

elevii și profesoara, a trecut peste directorul școlii și dirigintele clasei și a mers direct la I.S.J. Dâmbovița; în data de 28.03.2022, în vederea medierii conflictului dintre familia elevii și, a organizat o întâlnire la care au participat și dirigintele clasei a VII-a B - și părinții elevii (și); la această întâlnire a invitat-o și pe, dar aceasta nu a putut participa; urmare a acestei întâlniri, a redactat procesul verbal nr. 592/28.03.2022, document în care a relatat afirmațiile, afirmații potrivit cărora aceasta a susținut că ar fi replicat „*Fir-ați ai dracu' de țigani!*” în momentul în care a abordat-o pentru a discuta pe marginea situației fiicei sale; respectivele susțineri nu au fost confirmate de alte persoane sau probe; în prezența sa, nu a adresat cuvinte jignitoare lui sau fiicei acesteia; în data de 04.03.2022, i-a trimis un SMS în care a menționat că a ajuns la o înțelegere cu profesoara de informatică.

Ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., a susținut următoarele: este mama elevului și reprezentantul părinților clasei a VII-a B de la Șcala Gimnazială „Prof. Paul Bănică”; la disciplina informatică, notele copiilor sunt mai mici, dar nu se consideră discriminată din această cauză; în această ecuație consideră că și elevii au partea lor de vină, nepregătindu-se corespunzător și fiind obraznici cu cadrul didactic; inclusiv fiul său are note mici la informatică (două note de „4”, una de „5” și o notă de „9” pe semestrul I), iar nepoțica sa are o notă de „2”, una de „4” și una de „9” pe semestrul I, dar lucrul acesta nu o împiedică să-și înscrie și fiica la Școala Gimnazială „Prof. Paul Bănică”, fiind mulțumită de conducerea și cadrele didactice ale școlii; într-una din ședințele cu părinții (31.03.2022), a susținut că fiica sa a înregistrat ora de informatică, fapt ce a atras nemulțumirea părinților, care nu au fost de acord cu această practică; personal, nu a auzit înregistrarea.

În urma controlului efectuat la fața locului, a discuțiilor cu persoanele susmenționate și a analizei documentației din dosarul cauzei, echipa de investigație nu a identificat elemente care să confirme aspectele (auto)sesizate, raportat la prevederile O.G. 137/2000 (republicată) privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

IV. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil/ jurisprudența

16. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

- **art. 2 alin. 1:** *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*
- **art. 2 alin. 4:** *Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant*

o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale. (5) Constituie hărțuire și

- **art. 20 alin. 6:** "Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice".
- **art. 15:** "Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."
- **art. 20 alin. 5:** "Acțiunea de investigare întreprinsă de Colegiul director se desfășoară la sediul instituției sau în alt loc stabilit de acesta."
- **art. 20 alin. 6:** "Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice."
- **art. 20 alin. 8:** "Hotărârea se comunică părților în termen de 30 de zile de la adoptare și produce efecte de la data comunicării."
- **art. 20 alin. 9:** "Hotărârea Colegiului director poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit legii."
- **art. 20 alin. 10:** "Hotărârile emise potrivit prevederilor alin. (2) și care nu sunt atacate în termenul de 15 zile constituie de drept titlu executoriu."
- **art. 21:** "Prevederile art. 20 se aplică în mod corespunzător în cazul în care Consiliul investighează din oficiu fapte sau acte de discriminare."
- **art. 26 alin. 5:** "La cererea agenților constatori, reprezentanții legali ai autorităților și instituțiilor publice și ai agenților economici supuși controlului, precum și persoanele fizice au obligația, în condițiile legii: a) să pună la dispoziție orice act care ar putea ajuta la clarificarea obiectivului controlului; b) să dea informații și explicații verbale și în scris, după caz, în legătură cu problemele care formează obiectul controlului; c) să elibereze copiile documentelor solicitate; d) să asigure sprijinul și condițiile necesare bunei desfășurări a controlului și să-și dea concursul pentru clarificarea constatărilor."
- **art. 26 alin. 6:** "Nerespectarea obligațiilor prevăzute la alin. (5) constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 200 lei la 1.000 lei."

Ordinul nr.144/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicat în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008:

- ✓ **art. 7 alin. 1:** "Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una din persoanele prevăzute la art. 8 alin.1 și 2 sau alte persoane care au un interes legitim în

combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare”.

✓ **art.13:** *“Autosesizarea cu privire la orice situație, anunț sau eveniment, în privința cărora există indicii cu privire la existența unor fapte care presupun săvârșirea unei fapte de discriminare, poate fi inițiată de oricare membru al Colegiului director, prin întocmirea unei note de autosesizare, motivată.”*

✓ **art. 38:** *„(1) Reclamatului i se comunică copii de pe petiție, precizându-se că se depune la dosar punctul său de vedere cu privire la obiectul petiției. (2) Punctul de vedere al reclamatului va cuprinde: a) numele, domiciliul sau reședința ori, pentru persoane juridice, denumirea și sediul. Dacă reclamatul locuiește în străinătate, se va arată domiciliul ales, unde urmează să i se facă toate comunicările privind soluționarea petiției; b) numele și calitatea celui care reprezintă partea, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional; c) excepțiile de procedură pe care reclamatul le ridică la cererea petentului; d) răspunsul la toate capetele de fapt și de drept ale petiției; e) dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt de cerere; când va cere dovada cu martori, reclamatul va arăta numele și domiciliul lor; f) semnătura.”*

art. 41: *“(1) Titularul de dosar dispune prin rezoluție acțiunea de investigare, dacă este cazul, după studierea petiției și a mijloacelor de probă anexate.(2) Rezoluția cuprinde obiectivele ce urmează a fi investigate, locul unde se desfășoară investigația, modalitatea de desfășurare și termenul în care se realizează investigația.”*

art. 42: *“(1) Acțiunea de investigare se desfășoară la sediul instituției sau în alt loc stabilit.(2) Investigarea obiectivelor stabilite în urma studierii dosarului și în baza rezoluției titularului dosarului se poate realiza prin una dintre următoarele căi: a) cu înștiințarea prealabilă a persoanei/persoanelor ce urmează a fi verificată/verificate; b) inopinat.”*

art. 43: *“(1) Acțiunea de investigare se va efectua de echipe formate din cel puțin două persoane. (2) Echipa de investigare poate fi compusă din personalul compartimentului de specialitate.”*

art. 44: *“La cererea agenților constatatori, reprezentanții legali ai autorităților și instituțiilor publice și ai operatorilor economici supuși controlului, precum și persoanele fizice au obligația, în condițiile legii:a) să pună la dispoziție orice act care ar putea ajuta la clarificarea obiectivului controlului;b) să dea informații și explicații verbale și în scris, după caz, în legătură cu problemele care formează obiectul controlului;c) să elibereze copiile documentelor solicitate;d) să asigure sprijinul și condițiile necesare bunei desfășurări a controlului și să își dea concursul pentru clarificarea constatărilor.”*

art. 45 alin 3: *“Raportul va cuprinde în detaliu etapele parcurse, operațiile desfășurate, precum și constatările de la fața locului.”*

art. 73: *“Consiliul soluționează sesizarea sau petiția prin hotărâre a Colegiului director.”*

art. 74: *“După sfârșitul dezbaterilor, membrii Colegiului director deliberază în secret, în ședință. Ședința de deliberare poate avea loc în aceeași zi sau la o dată ulterioară, stabilită de Colegiul director.”*

Constituția României, revizuită;

- art. 15 alin. (1) – Universalitatea: *„Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”*
- art. 16: *“(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*
- art. 20 - Tratatul internațional privind drepturile omului: *„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu*

Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

- art. 14 - Interzicerea discriminării: *“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”*

Directiva 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă

- art 2 - Conceptul de discriminare, alin. 3: *“Hărțuirea este considerată o formă de discriminare, în sensul alineatului (1), atunci când se manifestă un comportament indezirabil legat de unul din motivele prevăzute la articolul 1, care are ca obiectiv sau ca efect lezarea demnității unei persoane și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau ofensator. În acest context, noțiunea de hărțuire poate fi definită în conformitate cu legislațiile și practicile naționale ale statelor membre.”*

V. Principiile de analiză

17. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:**

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

18. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induce distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.”*

19. În practica jurisdicțională a Curții Constituționale s-a statuat în mod constant că principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice nu presupune uniformitate ci, dimpotrivă, soluții diferite pentru situații diferite. Principiul egalității impune, de aceea, un tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, în caz contrar el presupunând un drept la diferențiere (*Decizia nr. 6/1996, publicată în M.Of. nr. 23/1996*).

20. Potrivit O.G. nr. 137/2000, republicată, una dintre condițiile pentru ca o faptă să fie discriminatorie este lipsa unei justificări obiective, legitime, necesară sau proporțională în aplicarea tratamentului diferențiat.

21. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie criteriul interzis de legiuitorul național prin art. 2 alin 1, textul de lege prezentând sub forma unei enumerări cu caracter determinat criteriul de „*rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată*”; caracterul neexhaustiv al enumerării este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese, sintagmă care oferă posibilitatea reținerii oricărui alt criteriu nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea unei fapte de discriminare. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definit în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale ipso facto, ca circumstanță concretizată, materializată, constituind însăși cauza actului sau faptului discriminatoriu și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării.

22. Conform cauzisticii CEDO, criteriile trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei*, 7 decembrie 1976, §56). „*Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele*” (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „*orice altă situație*” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §62).

23. Discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratament diferențiat) și impun a analiza un criteriu interzis invocat de petent, care constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

24. De asemenea, o faptă poate fi considerată faptă de discriminare dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

25. În concluzie, pentru ca o faptă să fie calificată ca fiind faptă de discriminare trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile);
- existența unui criteriu de discriminare, potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată; potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu;

- tratamentul diferențiat să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;
- tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop să nu fie adecvate și necesare.

26. Astfel, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamantul ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

27. Curtea Europeană de Justiție a arătat că, potrivit principiului inversării sarcinii probei, revine reclamantului sarcina de a stabili, în fața instanței naționale, o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe pe baza unuia dintre criteriile interzise (*n.n. în cauza Coleman o discriminare pe criteriul de dizabilitate, în cauza Centrum o discriminare pe criteriu de origine rasială sau etnică*). Adaptarea normelor privind sarcina probei se impune de îndată ce există o prezumție de discriminare. În cazul în care reclamantul ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe împotriva sa, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină părților din acțiunea principală, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, părțile menționate ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe unul din motivele interzise (*a se vedea Curtea Europeană de Justiție, cauza S. Coleman, ECJ, C-303/06, hotărârea din 17 iulie 2008, cauza Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v. Firma Feryn NV, C-54/07, hotărârea din 10 iulie 2008*).

VI. Aplicarea principiilor la speță. Motivele de fapt și de drept

28. În fapt, examinând conținutul petiției, Colegiul director reține că este chemat să se pronunțe cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unui comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare.

29. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și având în vedere atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în

primă instanță, elementele art. 2 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000, republicată. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2 alin. 1, articol care definește discriminarea, orice deosebire, excludere, restricție sau preferință trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile protejate de legiuitor și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

30. Cu privire la obiectul prezentei spețe, Colegiul director reține faptul că s-a autosesizat ca urmare a apariției în presă a unor articole cu privire la comportamentul discriminatoriu al unei profesoare de informatică din Târgoviște care jignește copiii de etnie romă în legătură cu etnia acestora și îi umilește punându-i să ștergă holurile școlii cu mopul; subiectul a fost discutat inclusiv la emisiunea Acces Direct de pe postul de televiziune Antena 1.

31. Colegiul director reține faptul că Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a decis trimiterea unei echipe de investigație la fața locului, care, în baza procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, să discute cu toate persoanele implicate în vederea stabilirii adevărului.

32. Colegiul director reține din raportul de investigație al echipei CNCD, declarația directorului Liceului Tehnologic „Spiru Haret”, , cu privire la incidentul cu mopul, mai exact faptul că la nivelul unității școlare s-a desfășurat o anchetă internă cu privire la situația respectivă, prin vizionarea înregistrării video din sistemul de monitorizare video al școlii, precum și prin purtarea de discuții cu elevii implicați, rezultând că profesoara de informatică nu a solicitat elevilor să facă curățenie în clasă și nici nu a bruscat patru eleve, ci doar a luat-o de umeri și a dat-o afară pe cea care intrase în clasă cu un mop, respectiva elevă fiind observată în înregistrare cum făcea gesturi cu coada de mătură pe holurile școlii.

33. De asemenea, Colegiul director reține susținerile părții reclamante, potrivit cărora, în perioada februarie-martie din anul 2022, a avut divergențe cu un grup de elevi de la de clasa a IX-a, nivel de studiu învățământ profesional, din unitatea școlară „Liceul Tehnologic Spiru Haret” Târgoviște întrucât i-au perturbat în mod voit și repetat orele de predare și în legătură cu care a sesizat conducerea unității școlare; respectivul grup de elevi, urmărind să se răzbune și profitând de o discuție anterioară de la clasă în care a solicitat elevilor să ceară personalului de curățenie să ștergă de pe tablă cu produse speciale un marker permanent, au dat buzna în clasă și peste dumneaei, chiar în dreptul catedrei, cu o galeată și un mop, pretinzând că le ceruse să facă curățenie în clasă; întrucât nu se pusese problema ca să facă elevii curățenie, le-a cerut celor care nu doreau să ia parte la oră să părăsească sala de curs și să ducă obiectele de curățenie la locul lor, însă respectivii elevi nu s-au conformat solicitărilor sale, motiv pentru care s-a văzut nevoită să intervină și să îi de afară pe cei care aveau mop și galeată.

34. În continuare Colegiul director reține că s-a autosesizat cu privire la posibile jigniri la adresa elevilor de etnie romă cu privire la etnia acestora, precum și la adresa unui părinte de etnie romă cu privire la etnia acestuia. În acest sens, Colegiul director reține faptul că, în situația în care C.N.C.D. este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, obiectul dedus soluționării petiției este circumscris analizei afirmațiilor în cauză, ceea ce

presupune, în prima instanță, constatarea existenței afirmațiilor și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor sub aspectul incidenței sau nu a prevederilor Ordonanței de Guvern nr.137/2000, republicată. Astfel, în aprecierea tratamentului diferențiat, adresarea de jigniri și/sau epitețe aduse petentei trebuie analizate în contextul în care au fost făcute, precum și impactul, efectul acestora. A analiza o sintagmă și a disocia înțelesul ei de orice împrejurări în legătură cu aceasta ar presupune izolarea artificială a unui aspect particular și abstracția întregului context, ceea ce ar fi de natură a induce posibile erori de interpretare.

35. Colegiul director reține din raportul de investigație al echipei CNCD declarația agentului de securitate al Școlii Gimnaziale “Prof. Paul Bănică”, conform căreia, într-o zi din luna februarie a anului 2022, fiind de serviciu în zona holului din fața cancelariei, a surprins o scurtă discuție între și, discuție în care profesoara i-a spus mamei/părintelui „*nu am ce să discut cu dumneavoastră*”, **constatându-se astfel că nu se confirmă fapta profesoarei de informatică de a fi adresat jigniri părintelui cu privire la etnia sa.**

36. De asemenea, **Colegiul director reține din raportul de investigație al echipei CNCD** declarația lui, conform căreia acesta nu a dorit continuarea cercetărilor pe marginea situației detaliate de mass-media, deși a susținut în continuare că profesoara de informatică a folosit un limbaj nepotrivit la adresa sa și a fiicei sale, inclusiv legat de etnia acestora, **constatându-se că aceasta nu și-a asumat demersul juridic împotriva cadrului didactic pe care l-a acuzat de discriminare.**

37. Colegiul director reține, de asemenea, din raportul de investigație, concluziile membrilor echipei CNCD, potrivit cărora, în urma controlului efectuat, nu s-au identificat elemente care să confirme aspectele (auto)sesizate, raportat la prevederile O.G. 137/2000 (republicată) privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

38. Colegiul director reține în analiza sa criteriul etnie ca și criteriu de discriminare.

39. Colegiul Director reiterează faptul că, în jurisprudența Curtii Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat că *„o importanță specială trebuie acordată discriminării rasiale și că a diferenția un grup de persoane sub aspectul tratamentului bazat pe rasă, poate constitui, în anumite circumstanțe, o formă specială de afront adusă demnității umane”*. Astfel, *„tratamentul diferențiat aplicat unui grup de persoane datorită rasei poate fi capabil a constitui tratament degradant în circumstanțe în care tratamentul diferențiat pe baza altor criterii, precum limba, nu ar pune astfel de probleme”* (Comis. EDH, cauza Asiaticilor Est Africani v. Marea Britanie, no. 4403/70, 14.12.1973, în același sens vezi CEDO, cauza Cyprus v. Turkey, (2002) 35 EHRR 30, para. 308-310, cauza Moldovan and others v. Romania, Judgment No. 2, 12 July 2005).

40. Prin raportare la art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, o faptă ar trebui să întrunească următoarele elemente:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură rasială sau națională,

- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de orientarea sexuală a acestora - astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

41. Distincția între cele două categorii de fapte sus-menționate este fundamentală, fiind de subliniat că: dacă propaganda naționalist-șovină ori instigarea la ură rasială sau națională presupune intenția, cea de a doua categorie de fapte prohibite de articolul sus citat nu presupune demonstrarea intenției autorului, concluzie ce rezultă explicit din formularea textului normativ *„comportamentul care are ca scop sau vizează(...)”* Astfel, proba săvârșirii faptei cu intenție nu are relevanță în calificarea și constatarea faptei de discriminare, potrivit art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, art. 2 alin. (1) definind ca fiind discriminare orice faptă care are *„ca scop sau efect”* încălcarea unui drept prevăzut de lege și deci incluzând atât intenția, cât și culpa, ca forme ale vinovăției. Astfel nu se analizează intenția de a discrimina, acest aspect neavând relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare. Fapta sancționată de teza a doua din art. 15 al O.G. nr.137/2000 nu presupune ca autorul acesteia să urmărească producerea consecințelor prevăzute de lege, fiind suficient ca comportamentul unei persoane să fie susceptibil de a conduce la atare rezultat, de aceea lipsa efectului negativ este irelevantă, incriminarea faptei prevăzute de art.15 din O.G. nr.137/2000 având în vedere potențialul pericolului generat de comportamentul care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, ceea ce face inutilă dovedirea unei urmări efective a conduitei incriminate.

42. Ca urmare, Colegiul director se raportează din nou la prevederile art. 20 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000 republicată, care reglementează sarcina probei în materia nediscriminării, reținând că sarcina probei este împărțită¹ între petent și reclamat, în sensul că petentului îi revine sarcina să dovedească existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări, iar părții reclamate îi revine sarcina de a demonta prezumția de discriminare, în caz contrar urmând să răspundă pentru săvârșirea faptei de discriminare. Trebuie subliniat faptul că, conform legislației specifice în materie, în sarcina petentului cade obligația de a proba săvârșirea unor fapte, fapte probate la nivel de certitudine. Astfel, deși legiuitorul a stabilit că obligația de răsturnare a sarcinii probei incumbă părții reclamate (*obligație care constă în dovedirea prin orice mijloc de probă faptul că aspectele menționate în petiție nu reprezintă fapte de discriminare sau că presupusele fapte de discriminare au o justificare obiectivă*), totuși acesta nu înlătură obligația petentului de a administra probele necesare și utile în a forma convingerea existenței unui tratament discriminatoriu, care să fie influențat de un criteriu determinat

¹ Împărțirea sarcinii probei este un principiu aplicat ferm în domeniul discriminării de către Curtea Europeană de Justiție (ex.: *Vasiliki Nikoloudi împotriva Organismos Tilepikoinonion Ellados AE*, 10 martie 2005, *Regina împotriva Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith și Laura Perez*, 9 februarie 1999, *B. F. Cadman împotriva Health & Safety Executive*, 3 octombrie 2006, *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding împotriva Firma Feryn NV*, 10 iulie 2008, *Jämställdhetsombudsmannen împotriva Örebro läns landsting*, 30 martie 2000). Acest principiu este aplicat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, spre exemplu în cauzele: *D.H. și alții împotriva Cehiei*, 13 noiembrie 2007, *Sampanis și alții împotriva Greciei*, 5 iunie 2008, *Horváth și Kiss împotriva Ungariei*, 29 ianuarie 2013.

sau determinabil și care să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării unui drept.

43. Analizând mijloacele de probă depuse la dosarul cauzei, Colegiul director constată că nu s-au identificat probe care, coroborate, să dovedească existența premiselor săvârșirii faptei de discriminare din prezenta autosesizare, mai exact un comportament al părții reclamate care să conducă la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv și care să fi lezat dreptul la demnitate al elevilor sau al părinților elevilor, în baza criteriului etnie romă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate nu reprezintă discriminare, conform art. 2 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată; **faptele sesizate nu se confirmă.**

2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica, spre informare, Școlii Gimnaziale "Prof. Paul Bănică" Târgoviște și Liceul Tehnologic „Spiru Haret” Târgoviște.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări:

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru

BABUȘ Radu – Membru

BĂNICĂ Claudia Cerasela – Membru

MOȚA Maria – Membru

OLTEANU Cătălina – Membru

POPA Claudia Sorina – Membru

RAIU Cătălin Valentin – Membru

SULIMAN Secyl – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.Of. 227/20.03.2023)

Redactată și motivată C.O./S.M.D.

Data redactării: 27.07.2023

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.